

PETRUS DE ALVERNIA ON PORPHYRY.

Jan Pinborg

In a previous study in the logical writings attributed to Boethius de Dacia we concluded that the thesis of Boethian authorship could no longer be upheld, except for the commentary on the *Topics* and for two, possibly three *Sophismata*. As to the authors of the other commentaries we concluded that they must so far remain unidentified, although one of them might be Petrus de Alvernia¹⁾. This conclusion was perhaps too cautious, since some of these texts at least are attributed to Petrus de Alvernia in several Mss. However, if we are to achieve any certainty in these questions of authorship and if we wish to gain a better insight into the development of 13th century logic, editions are indispensable. In the *Corpus Philosophorum Danicorum Medii Aevi* will appear the *Topics* of Boethius de Dacia, all *Sophismata* of the Mss. B(rugge 509) and F(irenze, B.Laur.-Med., S.Crucis, plut.XII sin.3), and in a supplementary volume the *Questions on the Sophistici Elenchi*. As to the other texts no edition is planned at present.

In order to make a first orientation possible we prepare a detailed description of the single texts, beginning with the commentary on Porphyry attributed to Petrus de Alvernia in the Mss. F and P(aris, BN lat. 16170). For every question the title, the maior of the first argument, some parts of the corpus quaestionis and the explicit is given. The two above-mentioned Mss. offer substantially the same text, of which P is generally the best witness. So the text printed below will be that of P, unless otherwise indicated.

Unfortunately, matters are somewhat complicated by the Ms. 1565 of the National Library of Madrid (M). This Ms. contains on ff. 2r-13v 'Quaestiones libri Perihermeneias editae a magistro Petro de Alvernia' in the same

-
1. Sten Ebbesen & Jan Pinborg: *Studies in the Logical Writings Attributed to Boethius de Dacia*. Cahiers 3 (Copenhagen 1970) p. 47. - Further studies in these texts appeared in Jan Pinborg: *Bezeichnung in der Logik des XIII.Jahrhunderts*, in: *Miscellanea Mediaevalia VIII* (Berlin 1971) pp. 238-281.

version as that offered by P. On ff. 18v-24v of M we find a commentary on the Categories, which represents a slightly different version of the text contained in F and P; on f. 24v we find the following explicit: "Expliciunt quaestiones super Porphyrio et Praedicamentis compilatae a magistro Petro de ///. In between, on ff. 13v-18r, we find a commentary on Porphyry which is, however, not identical with the commentary transmitted in F and P²⁾. This text is only indirectly attributed to Petrus, that is through the explicit of the Categories (v. above). Though the relations between this text and the FP version are rather complex, I feel reasonably certain that the text in M should not be attributed to the same author, vz. to Petrus de Alvernia. At least, most questions are solved in a different, sometimes even contradictory way. Below (pp. 60 sq.) I give a list of questions and some extracts of passages which have interested me or which contrast significantly with the answers of FP.

PETRUS DE ALVERNIA: QUAESTIONES PORPHYRII

Inc.: (F f. 1r, P 82r): Circa librum Porphyrii quaeritur quaedam in generalibus...

1. Primum est, utrum logica sit de modo sciendi tamquam de subiecto, et arguitur quod sic, quoniam illud est subiectum in scientia, de quo et cuius partibus determinatur in tota scientia (logica P)...

Ad istud est dicendum, quid est quod intelligitur per nomen 'subiecti' de quo dicit Aristoteles, quod de subiecto debemus praesupponere quid est et quia est, hoc est quiditatem eius (This first part of the corpus is not extant in F)... Et per hoc patet solutio huius quod tu quaeris... dicendum quod non; nam de modo sciendi non supponitur in logica... Logica enim sola dat modum sciendi, ergo logica ut videtur non supponit modum sciendi, ergo per consequens non est de modo sciendi ut de subiecto.

Expl.... verum est eius partes formales sicut genus in suas species, sed non partes materiales. Et ideo non procedit ratio.

2. Secundo quaeritur, utrum logica sit de ente tamquam de subiecto, et arguitur quod non: duarum scientiarum diversarum non debet esse subiectum idem...

Ad istud dicendum est, quod logica non est de ente tamquam de subiecto

2. Another copy of this text seems to be extant anonymously in the Ms. Vat. Pal. lat. 1007 ff. 5v-10v.

...Sed intelligendum est, quod ens est duobus modis: uno modo dicitur ens universaliter secundum quod ens, alio modo secundum quod cadit sub intentionibus (ratione P) ipsius animae. Et primo modo logicus non considerat ens, sed metaphysicus... sed logica dicitur de ente sub intellectu et considerat ens secundum quod cadit sub intentionibus ipsius animae. Et quia omnia entia cadunt sub intellectu, apparet quod logica non est de aliquo ente particulari... unde logica hominem non considerat secundum quod homo, sed secundum quod species, hoc est secundum quod cadit sub intellectu, metaphysicus autem considerat secundum naturam (materiam F) propriam.

Expl.:... et ideo logica est rationalis et non realis.

3. Tertio quaeritur, utrum sit de syllogismo tamquam de subiecto, et videtur quod non, quia si totum est subiectum in toto, et pars in parte...

(P 82v) Ad illud est dicendum, quod logica est de syllogismo tamquam de subiecto, et non refert dicere quod sit de ente tamquam de subiecto vel de syllogismo, nisi secundum verbum et non secundum rem... ens enim est subiectum in tota logica tamquam illud quod praedicatur de omnibus illis quae sunt in scientia, sed syllogismus est subiectum in tota logica tamquam illud cui attribuitur omnia illa quae determinantur in tota logica...

Expl.:... quare non valet ratio. Procedit enim in aequivoco.

Follows two divisions of logic 'penes divisionem entis' and 'penes divisionem syllogismi' and a discussion of the four causes of "Porphyry".

4. Postmodum potest quaeri quare Porphyrius non determinavit de illis quaestionibus quas recitat in littera... ideo quaeratur de illis quatuor in generali, et primo, utrum universalia habeant esse, et videtur quod non, quia dicit Boetius: omne quod est, ideo est quia unum numero est...

(F 1v³), P 83/84r⁴) Ad hoc dicendum quod universalia possunt probari esse per hoc quod dicit Averroes, quod ex transmutatione cognoscimus materiam et ex actione formam.. universalia habent cognosci et probari per eorum operationem... Nunc universalia dant esse intellectui, hoc enim est eorum operatio. Quia illud quod dat esse habet esse necessario, ideo videtur quod habeant esse...

---

3. Here erroneously F adds the solution from M qu.6 and the entire M qu.9. In the margin the scribe added: Vade inferius usque ad hoc signum ab. Where this is found F takes up qu.4, where interrupted.

4. The foliation of the Ms. is wrong, there is only one folio between 82 & 85.

Expl.:... cum dicitur quod illud est prius a quo non convertatur consequentia, verum est de universali actu tantum et non de universali (actu universali om. P) potentia.

5. Secundo quaeritur, utrum sint separata a singularibus, et videtur, quod sic, quoniam omnis scientia est incorruptibilium...

Ad illud dicendum, quod opinio Platonis fuit, quod universalia essent separata a singularibus... Alii dixerunt universalia penitus esse coniuncta ipsis particularibus, et dixerunt non posse scientiam esse de ipsis universalibus, quia scientia non est de corruptibilibus secundum eos. Et ista opinio penitus nulla est, quoniam universalia secundum se non (om.P) sunt corruptibilia, ad minus et licet per accidens corruptibilia sint, et ideo potest esse scientia de ipsis, quia licet non de corruptibilibus secundum se, de corruptibilibus tamen per accidens bene potest esse scientia. Et praeterea de corruptibilibus potest esse scientia, sed non inquantum corruptibilia sunt, sed inquantum permanentia et universalia. Etiam quamvis corrumpantur in uno, salvantur tamen in alio, quare de ipsis potest esse scientia. - Nunc habemus duas opiniones (duo extrema P) de universalibus, quidam enim posuerunt ea esse separata et per se existere, alii vero coniuncta, et Aristoteles posuit medium istorum et Avicenna similiter fuit de opinione eius. Unde Aristoteles vult quod universalia uno modo sint separata a singularibus et alio modo non, et dicit quod universale aggregat in se duo, videlicet rem subiectam intentioni et ipsam intentionem. Et universale quantum ad rem subiectam intentioni est universale in potentia, et hoc modo est coniunctum ipsis particularibus et non separatum est ab eis, et etiam hoc modo corruptibile est. Sed universale quantum ad ipsam intentionem est universale in actu, et est in ipso intellectu et apprehenditur ab intellectu et hoc modo separatum est ab ipsis sensibilibus et hoc modo universalia sunt corruptibilia...

Expl.:... alia argumenta concedantur.

6. Tertiø quaeritur, utrum sint substantia vel accidens, et videtur, quod non sint substantia per auctoritatem Aristotelis in 7° Metaphysicae...

Breviter dicendum, quod si nos loquamur de universali quantum ad rem subiectam intentioni sic universalia substantia sunt. Si autem loquamur quantum ad intentionem sic sunt accidentia.

Expl.:... quoniam bene procedunt suis viis.

7. (P f. 83/84 v). Quarto quaeritur, utrum de universalibus possit esse scientia, et arguitur quod non, quoniam de non ente non est scientia..

Ad istud dicendum breviter quod de universalibus esse scientia potest, et sint istae rationes perfectae pro casu (cp.also qu. 5)...

Expl.:...Ad aliud patet solutio.

8. Tunc quaeritur de sufficientia eorum universalium, et videtur quod sint plura quam quinque, quia praedicabile et praedicatum non differunt nisi secundum rationem tantum...

Ad illud dicendum, quod sunt quinque et non possunt esse plura, et sufficientia eorum sic potest accipi...

Dicendum quod aliter accipitur distinctio praedicatorum et praedicabilium. Distinctio enim praedicabilium accipitur penes praedicandi rationem, sed distinctio praedicatorum penes diversas rationes terminandi⁵⁾...

Expl.: ...dicendum quod individuum aggregat in se duo, scilicet intentionem et rem subiectam illi intentioni. Si loquatur de individuo secundum quod intentio, sic praedicatur de pluribus et est accidens et reducitur ad universale de accidente. Si autem loquamur de re quae subiacet intentioni, sic individuum (universale P) praedicatur de uno solo et non est universale.

9. Tunc videndum de capitulo de genere et arguitur, quod locus non sit principium generationis, quoniam locus et tempus accidentia sunt extrinsecus advenientia...

... (P f.85r) et illud est concedendum, scilicet quod locus sit principium generationis, et etiam (ita F) locus est causa efficiens generati. Sed duplex est causa efficiens generati, quaedam particularis, ut ipsum generans, quaedam universalis, ut sunt corpora supercaelestia... et quia virtus caelestis (aliquod caeleste P) non recipitur in generato nisi mediante loco, ideo dicitur quod locus est principium et causa efficiens generati...

Expl.: ... et hoc modo educit locus generatum ad esse.

10. Tunc circa definitionem generis quaerantur quatuor, primum est utrum ista definitio sit rei vel intentionis, et videtur quod non sit rei quae subiacet intentioni generis (quae - generis om. P), quia si ita esset, sequeretur quod animal quod est genus praedicaretur de speciebus...

---

5. For this distinction, cp. above p. 9.

Ad istud intelligendum est quod hoc nomen 'genus' nomen aggregati est, sicut 'album', et dicitur denominative ab hoc quod est generalitas, ita quod de suo formali significato importet generalitatem et de suo materiali significato importet subiectum.⁵⁾ Ulterius intelligendum quod 'animal' sive 'genus' nominat indeterminate quidquid eius species nominat determinate...

Dicendum, quod quantum mihi ad praesens apparet, quod res absolute non est quod ibi diffinitur nec res sub intentione nec intentio, sed concedo quod res secundum quod habet aptitudinem quod intellectus fundet super eam (super eam om. P) intentionem generis sit illud quod ibi diffinitur...

Expl.:...quia falsa esset haec propositio 'homo est animal'.

11. Tunc quaeritur. utrum genus praedicetur de specie, et arguitur quod non, quia pars non praedicetur de suo toto...

Dicendum est ad hoc, quod genus praedicatur de specie ipsa, quia quidquid dicit species determinate ut homo, dicit genus indeterminate ut animal. Unde sicut species illud idem nominat indeterminate quod individuum determinate, sic genus nominat indeterminate quod species nominat determinate. Sed differunt in hoc, quod determinatio generis ad / (P f.85v) / speciem per differentiam, determinatio speciei ad individuum fit per materiam...

Quando dicitur quod genus non praedicatur de suo toto, dicendum quod verum est secundum quod est pars, sed secundum quod significat per modum denominantis sic potest pars praedicari de eo cuius est pars, ut dicendo 'archa est lignea' et non 'archa est lignum'...

Expl.:... dicendum quod genus non est materia speciei, sed est aliquid materiale quod habet aliquo modo rationem materiae. Quare etc.

12. Postea quaeritur, utrum genus possit salvari in una specie, arguitur quod non, quoniam genus est quod praedicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quid...

Dicendum, quod non. Impossibile enim est aliquid esse genus quod non habet duas species ad minus... Ad evidentiam huius supponenda sunt duo, scilicet quod formae non multiplicantur secundum multiplicationem praedicationis (praedicatorum F)... Aliud quia dicit Aristoteles in libro Physicorum, quod genus non est unum nec nominat aliquid in rerum natura nec est aliud a suis speciebus...

Expl.: ... ideo nihil dictum esset ponere plures species in potentia

---

5. This interpretation of 'genus' is criticized by Boethius Dacus, Top. II, 17.

una vero in actu, cum nulla alia species quae non est possit generari 6).

13. Tunc obicitur contra auctorem, quia dicit quod individuum est quod de uno solo praedicatur, quia Sor est individuum, Plato et sic de singulis.

...Ad illud dicendum quod nos possumus loqui de individuo duobus modis: vel prout est intentio quaedam, et sic nihil prohibet ipsum de pluribus praedicari, vel quantum ad id quod subiacet intentioni, et hoc potest esse dupliciter, quia possumus loqui de individuo secundum quod subiacet intentioni ut se habet secundum quod est res, et sic ipsum individuum de uno solo praedicatur et hoc modo intelligit auctor ibi... vel quod subiacet intentioni secundum quod accidens et sic individuum praedicatur de pluribus...

Expl.: Primum argumentum solutum fuit per distinctionem et apparet ad id.

14. Quaeritur circa capitulum de specie, et videtur quod auctor male faciat cum assignat duas acceptiones speciei tantum, quoniam si unum oppositorum ponitur multipliciter et reliquum...

Ad istud est dicendum quod species correlative se habet ad suum genus, et hoc intelligendum est quod non sub quacumque acceptione generis species se habet correlative ad suum genus...

Expl.:... acceptione ipsius generis. Quare etc.

15. Tunc quaeritur de hoc quod dicit auctor quod albus est species coloris et per hoc videtur innuere quod albus sit in genere, ideo quaeritur, utrum (albus) sit in genere, et videtur quod non, quia nullum accidens concretum est in genere...

Ad istud dicendum quod album non (om. P) est in genere, quoniam album mihi nominat aggregatum ex substantia et accidente et similiter quodlibet aliud concretum accidentis (accidens F) hoc idem nominat, quia aggregatum ex subiecto et accidente sub nullo (om. P) genere continetur, et ideo albus non (om. P) est in genere. Sed abstractum accidentis (accidens F) est in genere ut albedo, et dico accidens propter concretum substantiae quia bene est in genere, ut homo, sed abstractum substantiae ut humanitas non est in genere. E converso autem est in genere accidentis, et hoc magis videtur in Praedicamentis... (cp. Praedicamenta qu. 9, F f.4ra).

Expl.:... sumens album pro albedine.

6) For a different solution cp. Boethius Dacus, Topica IV qu.4.

16. Videtur quod male assignavit tres definitiones speciei, quia unius rei unica est definitio...

Dicendum quod definitio dicitur duobus modis: uno modo est definitio dicens quiditatem rei... alia est definitio declarans quid dicitur per nomen.

Expl.:... et hoc modo species plures habere definitiones non est inconveniens.

17. Tunc arguitur quod prima definitio speciei nulla sit, quae sit quod species est quod ponitur sub genere, quia ipsum individuum similiter ponitur sub genere...

Ad istud dicendum, quod genus praedicatur de specie in eo quod quid et per se et immediate, sed genus non praedicatur de individuis hoc modo...

Expl.:... genus praedicatur de specie in quid et per se et immediate.

18. Tunc quaeritur, quia hic supponitur quod genus praedicatur de differentia, utrum genus convenienter praedicetur de differentia, et arguitur quod sic, quia quidquid praedicatur de uno convertentium et de reliquo...

Dicendum quod duplex est praedicatio, praedicatio per se et praedicatio per accidens. Et loquimur hic de praedicatione per se in primo modo dicendi 'per se', quod inest alicui in ratione quid est; et sic homo praedicatur de Sor dicens quiditatem Sortis. Et quia genus hoc modo de differentia non praedicatur, ideo dico quod genus per se non praedicatur de differentia... nihilominus tamen genus potest praedicari per accidens de differentia per ipsam speciem et non per rationem differentiae, et ideo si dicatur 'rationale est animal' non praedicatur animal de rationali per se quia rationale, sed quia homo...

Expl.:... sed non probat quod praedicatur de differentia per se, et hoc negavi.

19. Consequenter quaeritur de tertia definitione speciei, quae talis est: species est quae praedicatur de pluribus differentibus numero in eo quod quid...

...sensus est quod species apta nata est de pluribus praedicari...

Expl.:...sed de pluribus differentibus immediate specie.

20. Consequenter quaeritur, utrum ens sit genus ad lo praedicamenta, arguitur quod sic, quia id est genus quod praedicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quid...

Ad istud dicendum, quod ens non est genus ad x praedicamenta, quia ad rationem generis concurrunt tria: unum est quod ipsum genus ad minus habeat duas species in actu... aliud est quod ipsum sit unum secundum rationem et quod habeat unum intellectum et unam rationem vel definitionem, et quod non sit unum in forma, quoniam genus est duae formae (genus-formae: generis diversae sunt formae F). 3° exigitur quod genus praedicetur de pluribus differentibus specie in eo quod quid. Et tunc dico ad quaestionem, quod ens non est genus ad x praedicamenta, quia deficit sibi secunda ratio generis, quoniam non praedicatur secundum eandem rationem de substantia et qualitate et sic de aliis...Intelligendum quod non praedicatur...univoce, ...nec aequivoce... sed inter illa duo est aliquid quod habet naturam mediam, et illud dicitur esse analogum; analogum dicitur enim quod de pluribus per diversas rationes dicitur, ita quod de uno per prius de aliis per posterius...

Expl.:...possibile fuit quod non esset genus.

21. Consequenter quaeritur de hoc quod dicit auctor quod individua sunt infinita, et arguitur quod non sunt infinita, quia secundum Aristotelem II.Physicorum infinita non sunt...

Ad hoc dicendum... quod non sunt infinita in actu sed in potentia.

Expl.:...quod sunt infinita in potentia.

22. Tunc quaeritur, utrum de individuís possit esse scientia, et videtur quod sic, quia de quibus potest haberi certa cognitio, de illis potest haberi scientia...

Ad istud dicendum, quod de individuís sub ratione universali potest esse scientia, sicut de Sor potest haberi eadem scientia sicut de homine... sed de individuís secundum quod individua sunt non est scientia... tamen de (ex P) ipsis potest haberi certa cognitio sensualis, sed propter hoc non sequitur quod de illis sit scientia, cum de ratione scientiae sit quod per se cadit in intellectu de quo est scientia... et cum dicitur nulla est cognitio intellectiva nisi reducatur ad sensitivam, dicendum quod hoc est falsum, immo est e converso.

Expl.:... non oportet quod de singularibus sit scientia ut dictum est.

23. ASSIGNATO AUTEM GENERE. Circa hanc partem quaeritur, utrum superiora possint praedicari de inferioribus, et videtur quod non, quia causa non praedicatur de suo causato...

Ad istud dicendum, quod superius dicatur de inferiori, et ratio est (ratio est: vere P), quia superius dicit quidditatem... sed ipsa quidditas aliquando praedicatur (significatur F) in abstractione et sic significatur ut pars ut per hoc nomen 'humanitas', et aliquando in concretione sive in totum ut per hoc nomen 'homo'... et quando significatur in abstractione sive ut pars non (om. P) praedicatur de suo inferiori; non enim bene dicitur 'Sor est humanitas' sicut nec 'Sor est albedo'. Quando autem significatur in concretione ipsa quidditas... sic superius praedicatur de suo inferiori...

Expl.:... Ideo dico quod ibi (scil. in propositione 'homo est animal') non praedicatur animal quod est homo... sed animal secundum quod se (om. P) habet indeterminate (om.P) et in potentia ad suas species non in actu.

24. Tunc quaeritur, utrum inferiora de suis superioribus praedicantur, et videtur quod sic per conversionem...

Ad istud dicendum, quod duplex est praedicatio, scilicet per se et per accidens. Praedicatio per se est in qua praedicatum est de essentia subiecti vel cadit in definitione eius... praedicatio per accidens est in qua praedicatum non est de essentia subiecti nec cadit in definitione eius. Et isto modo inferius praedicatur de superiori.

Expl.:... sed sufficit quod sit per accidens.

25. (P f.87v, F f.3r)Consequenter quaeritur, utrum equale praedicetur de equali, et videtur quod non, quia praedicatum habet rationem formae, subiectum vero rationem materiae...

Ad istud dicendum, quod equale de equali potest praedicari et sic idem de se...

Expl.:... Dico quod subiectum non tantum est materia, immo potest esse aggregatum ex materia et forma, et praedicatum similiter. Sed praedicatum rationem formae habet pro tanto, quod se habet in ratione denominantis, et subiectum habet rationem materiae eo quod habet vel recipit quod se habet in ratione denominantis... et cum dicitur 'verbum est nota quod de altero praedicatur' li 'altero' dicit ibi alterationem secundum rationem et non secundum substantiam. Et propter hoc non potest haberi, quin praedicetur idem de se.

26. Tunc dicit Porphyrius quod 'Sophronisci filius' est individuum...

Expl.:... 'Sophronisci filius' non sit individuum de suo modo significandi, sed est individuum secundum rem.

27. Consequenter quaeritur, quid sit illud quod facit individuum esse, et arguitur per auctoritatem Porphyrii quod proprietates quae sunt patria, parentela etc...

Dico quod illud per quod individuum differt ab alio est causa divisionis. Sed hoc non est materia, nec forma, nec compositionem, nec collectio multorum accidentium, sed signatio materiae in hac parte quantitatis (quid tatis P) et in alia...

Expl.:... in hac parte quantitatis et in alia.

28. DIFFERENTIA COMMUNITER DICTA ETC. Communiter quaeritur de ordinatione huius capituli...

Ad hoc dicendum, quod auctor bene ordinaverit speciem ante differentiam... nihilominus tamen intelligendum est, quod de differentia possumus loqui dupliciter: uno modo in se secundum quod est res subiecta intentioni, et hoc modo est prius quam species... alio modo secundum quod est res in qua nata est fundari ipsa intentio, et hoc modo non est prior quam species...

Expl.:... hoc modo determinavit hic de differentia, et ideo non valet ratio.

29. Consequenter dicit auctor, quod Sor senex differt a se puero. Contra hoc arguitur: unum et idem secundum quod idem non differt a se...

Ad istud dicendum, quod Sor senex differt a se ipso puero in forma accidentali et non substantiali...

Expl.:... quod relativa sunt simul natura secundum esse intellectum.

30. Deinde quaeritur, utrum differentia substantialis possit suscipere magis et minus, et videtur quod sic, quoniam omnis forma ad quam est motus potest suscipere magis et minus... (P f.88r)

Ad istud dicendum, quod intelligendum est primo quare aliquid suscipit magis et minus... dico quod suscipere magis et minus non inest ipsi formae secundum se sive per suum esse... similiter nec forma secundum intellectum suscipit magis et minus... et dico quod habere contrarium et etiam tale contrarium cui possit tale contrarium permisci, istud est causa quare ali-

quid suscipit magis et minus...Et ideo dicendum secundum intentionem Aristotelis, quod substantiae nec secundum quod est composita nec secundum quod est forma aliquid est contrarium. Sed ipsae formae substantiales contrariantur sibi secundum formas accidentales... Et dicendum quod in formis substantialibus necesse est ponere oppositum (compositionem P). Sed illa oppositio (M compositio P om. F) non est contrarietas (FM quantitas P). Sed dico quod formae (om. P) substantiales habent aliquid quod reducit ad oppositionem (MF compositionem P) sicut superabundantiam et defectum, sed istud non sufficiat quod habeat contraria...

Expl.:...dicendum quod non est verum.

31. Tunc quaeritur, utrum differentia possit definiri, et arguitur quod non, quoniam quod non habet genus et differentiam non potest definiri...

Dicendum ad hoc, quod possumus loqui de differentia aut quantum ad rem subiectam intentioni et sic non definitur, aut quantum ad rem in quantum intentio potest super eam fundari sic enim includit modum speciei, et hoc modo potest definiri sive describi (sic enim - definiri om. P)...

Expl.:...sed bene potest describi.

32. Tunc quaeritur de prima definitione, quae est quod differentia est qua habundat species a genere...

Expl.:... dicendum quod aliquid potest continere aliquid per indifferentiam, et sic genus plus continet quam species, alio modo potest continere aliquid in actu, et sic species continet plus quam genus, et per hoc solvitur ratio.

33. Iuxta hoc quaeritur, utrum genus habeat differentias in actu, et videtur quod sic, quoniam divisum habet in actu dividenda, per quae evacuatur sua ratio...

Ad istud dicendum, quod genus non habet differentias actu...

Expl.:... sed ex non ente in actu, ente tamen in potentia bene potest aliquid fieri, et sic apparet solutio ad idem.

34. (P f.88v) Tunc quaeritur de secunda definitione, quae est quod differentia est quod praedicatur de pluribus differentibus specie...

Ad hoc dico quod differentia non praedicatur in quid sed in quale... Et

quod tu arguis, quod si unum convertentium praedicatur in quid et aliud, dicendum quod verum est si convertuntur secundum significatum (et modum significandi add.F) et non si convertuntur secundum supposita...

Expl.:...dicendum quod differentia non dicit totam essentiam sed partem, ut visum est, ideo non praedicatur in quid.

35. (F f.3v) Praeterea quaeritur, utrum mortale sit differentia, et arguitur quod non, quoniam dicit Aristoteles in libro Topicorum, quod peccant hii qui ponunt differentiam propriam passionem de subiecto...

Ad istud est dicendum quod mortale non est differentia secundum intentionem Aristoteles...

Expl.:... per mortale datur nobis intelligi quaedam differentia completiva per quam ista differunt, ergo etc.

36. PROPRIUM AUTEM ETC. Primo quaeritur, utrum sit universale, et videtur quod non, quoniam omne universale est commune...

Et hoc est concedendum... sed videtur quod duplex sit accidens, quoddam quod consequitur substantiam gratia formae ut risibile... aliud est accidens quod consequitur substantiam gratia materiae ut albus...

Expl.:... dico quod falsum, immo praedicatur de pluribus sicut et species.

37. Quaeritur, utrum sit distinctum ab aliis, videtur quod non, quoniam illud quod convertitur cum alio non est distinctum ab eo...

Expl.:--- nihilominus tamen per aliquid additum naturae communi potest esse proprium distinctum ab accidente commune. Quae autem sit ista communis natura videbitur in sequentibus.

38. ACCIDENS EST QUOD ADEST ETC. Quaeritur, utrum accidens sit universale, et videtur quod non, quoniam omne universale est incorruptibile...

Ad ista intelligenda sunt tria. Unum est quod accidens non dicitur universale eo quod praedicabile sit de pluribus in genere accidentis, sed quia praedicatur de pluribus in alio genere, ut in praedicamento substantiae... Et ex hoc apparet aliud, quod accidens in concreto definitur hic, quia accidens ita definitum non praedicatur de accidente in abstractione ut dicendo 'albedo est accidens'... Tertium vero quod debet videri est quod nomen accidentis est aequivocum, est enim accidens nomen rei et alio modo nomen inten-

tionis, et hoc ultimo modo non diffinitur hic accidens... (P f. 89r)....

Expl.:... quoniam accidens secundum quod accidens non hic est nec nunc.

39. Tunc videtur, quod Porphyrius male assignat 3 definitiones accidentis... Et dicendum quod quaedam est definitio dicens quiditatem rei per accidentalialia sive per quasdam proprietates communes, et hoc modo possunt esse plures definitiones...

Expl.:... possunt esse plures definitiones dicentes quiditatem rei per accidentalialia.

40. Tunc obicitur contra illam definitionem "accidens est quod abest et adest etc."...

Dicendum quod accidens quod est combustio sive mors motus est, et motus respicit aliquid pro subiecto et aliquid pro termino...Ad argumentum dico quod ignis non advenit domui tamquam subiecto sed tamquam termino... quid autem sit subiectum combustionis? Hoc est cinis et elementa quae remanent incorruptibilia...

Expl.:... quid autem sit subiectum mortis? Dicendum quod illud quod manet in tota transmutatione vel quod manet incorruptibile.

41. Praeterea dicit quod corvus potest intelligi albus...

Ad hoc dicendum quod intellectus potest apprehendere naturam seu quiditatem nihil intelligendo de ratione ipsius nigri, sicut intellectus potest intelligere animal absque hoc quod intelligat hominem...

Expl.:... potest tamen (ergo P) intelligi sine nigretudine et quamvis sit niger. Explicit quaestiones supra Porphyrium magistri Petri de Alvernia. (The attribution only in P, but cp. F f.11r. Expliciunt quaestiones magistri Petri de Alvernia super arte veteri Aristotelis).

THE MADRID COMMENTARY

(cp.above p.48)

Inc.: Circa librum Porphyrii quaedam in generali quaeruntur et primo:

1. Utrum possibile sit aliquid scire, et arguitur quod non, quoniam nihil contingit scire nisi prima causa cognita...

2. Utrum cognitio alicuius causae vel causati cognosci possit praeter cognitionem primae causae...

Intelligendum primo supponendo quaedam. Primum est quod ad hoc quod aliquid cognoscatur, necesse est eius omnes causas cognoscere, quotquot sint. Secundum est quod ad hoc quod aliquid sit, necessarium est ut habeat respectum ad causam primam... et hinc est quod cum causam primam perfecte non possumus cognoscere - non enim possumus ipsum cognoscere nisi per suos effectus et per suas operationes - igitur nihil perfecte cognoscere erit.

3. Utrum logica sit scientia

4. Utrum logica sit scientia communis.

Intelligendum tamen quod non dicitur ita esse de omnibus, eo quod dicat totum illud quod dicit scientia specialis, sed pro tanto quod praeparat modum sciendi cuiuslibet scientiae specialis.

5. Utrum in ipso discipulo possit scientia acquiri per doctrinam.

6. Utrum universale habeat esse.

7. Utrum universale sit separatum a singulis (f.14v).

8. Utrum universale sit a natura vel ab operatione intellectus. (f.15r).

(Sic.) quamquam ipsa res actu non sit universalis, tamen cum in potentia sit quod sit participabilis a pluribus, illo modo potest esse universalis, et sic patet quod universale non est a natura.

9. Utrum universale sit substantia. (cp. FP qu. 6).

Universale mihi potest dicere duo, scilicet aliquid quod in rerum natura existat, sicut posuit Plato, et tale non est substantia, quia nec est; vel potest dicere rem subiectam ipsi universalitati, quae indifferens est ad hoc quod sit in re vel in intellectu, et tunc illa res aut est in genere substantiae... vel est in genere accidentis.

10. Utrum universale sit in singularibus.

11. Utrum modus sciendi sit subiectum in logica. The solution is contrary to FP qu.1 (& 3):

(f.15v) Per totam enim logicam determinatur de modo sciendi vel de materiali ad modum sciendi... et ex hoc concluditur quod syllogismus syllogismus simpliciter subiectum in logica... syllogismus enim nihil aliud est quam quidam modus colligendi vel syllogizandi, qui sunt modi sciendi... Ad illud quod de eo debet supponi, dicendum quod verum est quod de eo debet supponi quod sit aliquid; eius tamen cognitio bene potest tradi vel declarari, sicut videmus quod syllogismus non contractus subiectum est in libro Priorum, eius tamen cognitio traditur ibi.

12. Utrum praedicabilia sint quinque vel plura vel pauciora. This question

comes close to being a shortened version of FP 8).

13. Utrum logica sit separata a metaphysica.

Metaphysica considerat (totum ens) quantum ad eius quiditatem et essentiam et passiones proprias quae debentur ipsi enti, logica vero considerat ipsum ens secundum quod supra ipsum fundatur intentiones quas considerat logica, dialectica autem considerat ipsum ens secundum probabilitatem, sophistica vero secundum quod est apparenter probabile.

14. De definitione generis, utrum definiatur res vel intentio vel res sub intentione.

(Non), sed dicendum: res habens proprietatem, quae proprietas facit eam differre a suis suppositis.

15. Utrum genus praedicatur de specie.

Cum enim 'homo' et 'humanitas' dicat totam quiditatem Sortis, quia tamen non includit 'humanitas' Sor, ideo non praedicatur de ipso, 'homo' tamen praedicatur de ipso quia aliquo modo includit ipsum indeterminate... ideo genus praedicatur de specie; genus enim totam essentiam speciei dicit et eam includit, indeterminate tamen... sed pars secundum rationem sicut genus est pars definitionis speciei, quae pars definitionis dicit totam essentiam definiti, et ideo de ipsa praedicatur.

16. Utrum genus possit salvari in una specie (f.16r). Contrary to FP 12.

Genus salvatur in una specie... sufficit quod possit habere differentiam aliquam, per quam sibi additam habeat aliam speciem... non intelligit Porphyrius quod in plures species actu dividatur, sed quod unam habeat actu, aliam in potentia.

17. Videtur quod Porphyrius male determinavit de specie, quoniam quot modis unum correlativorum... (cp. FP 14).

18. Utrum species est quae ponatur sub assignato genere (cp. FP 17).

19. Utrum concretum sit in genere. (cp. FP 15).

20. De definitione Porphyrii, quod species est quae praedicatur de pluribus differentibus numero.

21. Porphyrius dicit, quod species est de qua genus in eo quod quid est praedicatur.

22. Utrum genus de differentia praedicatur. (Close to FP 18, but shorter).

23. Utrum ens sit genus ad decem praedicamenta.

24. Utrum superiora de inferioribus praedicantur. The solution is substantially the same as in FP 23, but shorter.

25. Utrum inferiora praedicantur de superioribus. The solution is substantially the same as in FP 24, though slightly differently arranged.
26. Utrum aequale de aequali praedicatur = FP 25.
27. = FP 26.
28. = FP 27. (f.17r).
29. = FP 28.
30. = FP 30.
31. Utrum differentia sit in genere. (f. 17v).
32. Close to FP 31.
33. Substantially the same as FP 29, but shorter.
34. Same solution as in FP 33, but much shorter.
35. = FP 34.
36. Close to FP 35.
37. Utrum proprium sit universale. Close to FP 36.
38. = FP 37. (f.18r).
39. De modis proprii.
40. Utrum accidens sit universale.
41. De definitione accidentis, dicens quod accidens est quod adest et abest.
 Non tamen intelligendum est, quod hoc quod adest referatur ad hoc quod est praeter subiecti corruptionem. Quoddam enim accidens potest inesse alicui subiecto, quod ipsum destruit, sicut combustio domui adveniens destruit ipsam domum et domo destructa destruitur ipsa combustio. Ad hoc solet dici aliter, distinguendo de subiecto, scilicet de propinquo et remoto: subiectum autem propinquum destruitur, remotum autem non. Remotum autem subiectum combustionis appellatur cinis et huiusmodi, quod manifeste falsum est. Ponunt enim prius accidens esse suo subiecto cum cineres causati sint ab illa combustionem... Alii autem dicunt elementa subiectum esse talis passionis; hoc tamen non videtur, cum elementa non sint receptibilia talium accidentium.
 This is contrary to the solution of FP 40.
42. Utrum hoc nomen 'accidens' sit nomen rei vel intentionis.
 Accidens est intentio. Intelligendum tamen quod nominum quaedam sunt nomina rerum ut 'Sor' et 'Plato', quaedam autem sunt nomina intentionum. Et haec duplicia sunt. Aut enim sunt primarum intentionum sicut sunt res subiectae intentionibus ut homo et asinus, aut sunt secundarum intentionum. Et hoc dupliciter: Aut enim istae intentiones sunt ad distinguendum ea quae sunt eiusdem ordinationis ut sunt genus et species,

aut inveniuntur ad distinguendum ea quae sunt unius generis. Ab hiis quae sunt eiusdem generis alterius sit substantia et accidens; distinguit enim substantia ea quae sunt in suo genere ab hiis quae sunt in genere accidentis.

43. De definitione quod "accidens contingit eidem inesse et non inesse".

44. De definitione "quod nec est genus etc.".

Explicit: ... ideo ipsum definit sic, alia autem non, et sic patet ad quaesita. Expliciunt quaestiones Porphyrii.

QUAESTIONES DE UNIVERSALIBUS

F f.7v-8v.

Inc.: Circa quaestiones quas Porphyrius se tacere promittit aliquid inquiramus, et primo sine argumentis videamus de quibus fiant illae quaestiones, utrum scilicet de intentionibus secundis aut de rebus quibus attribuuntur intentiones... videntur ergo fieri de rebus quibus attribuuntur intentiones..

1. De hiis ergo primo inquiramus utrum in re extra intellectum sit aliquid...

Ad istam quaestionem dicendum quod res quibus attribuuntur intentiones sunt aliquid in re extra intellectum, quae quidem res primae intentiones dicuntur ut est homo aut animal... Circa quod sciendum quod nomina imponimus rebus quas intelligimus... et quare, cum nomina ab intellectu imponantur, si intellectus diverso et non eodem motu movetur ad res considerandas eisdemque consideratis nomina imponat, non erunt eiusdem generis nomina quae sub intellectu utroque motu imposita sunt. Supra res autem ipsas intellectus duplicem habet motum. Unum quidem quo directe et immediate movetur in suum obiectum, quod ipsum quod quid est esse dicitur, et sic acquirit cognitionem de ipsius rei natura sibi nomen imponit ipsamque repraesentans (repraesentantem F) sicut est 'homo' vel 'animal' vel 'Sor' quorum unumquodque idcirco primae intentionis dicitur nomen, quia conceptum significat intellectus in rem ipsam primo intendentis. Alium vero motum habet super rem iam apprehensam, quo prius ipsius apprehensionem (!) movetur ad considerandum ipsius condiciones quibus perspectis secundae intentionis nomen attribuit ut puta universale.

Expl.:... quamvis enim ipsa universalia sunt aliquid in re extra, tamen secundum illud esse non sunt universalia.

2. Secundo inquiramus utrum universalia quae sunt extra intellectum sunt

entia corporalia vel incorporalia. (f. 8r).

Ad quaestionem istam dicendum quod universale non est quid corporeum corporea quantitate distensum...

Expl.:... ex quo patet tertii moti defectus.

3. Nunc quo modo essendi extra intellectum existat quaeramus, utrum videlicet per se actualiter et realiter existat a singularibus separatum...

Propter dissolutiones quaestionis notandum est quod est duplex esse, quorum utrumque reale est... Unum est quod a sapientibus appellatur naturalis esse essentiae, quod idem est cum ipsa rei essentia et vera esse. Istud esse fundatur super ipsarum naturarum possibilitatem... Est autem adhuc illud esse quod appellatur esse actualis existentiae, quod ipsi esse essentiae aliquid superaddit ut actum existendi. Hoc enim ipsam essentiam ad actum essendi determinat... Notandum quod universale secundum esse actualis existentiae non est obiectum nostri intellectus, quia si eius obiectum nostrum intellectum oportet fieri (!) non in universali sed in singulari, et hoc tale esse sit singulare. Hoc autem simpliciter falsum est, quoniam non intelligitur sine fantasmate et a fantasmate abstrahendo. Relinquitur ergo ipsum esse obiectum intellectus secundum esse naturalis essentiae.

Expl.:...quod actu praeter singularia non existunt.

Sed ex praedictis insurgit dubitatio quaedam. Dictum enim est quod universale secundum esse essentiae obiectum est intellectus, et quod secundum tale esse participabile est a multis. Sed hic quaeritur utrum per tale esse sit praedicabile de actu existente...

Ad hoc dicendum est quod universale secundum tale esse non est praedicabile de actu existente, quia illud quod in esse essentiae est non est primum universale nec particulare... dicendum quod intellectus sibi (scilicet quidditati) universalitatem attribuit supplendo id quod deficit conceptu, etenim primo quidditatem rei ut puta humanitatem (concipit)... ulterius ea refert ad singularia in quibus existit, quomodo sibi potius contingit nomen concretum quam abstractum (abstrahatur F) ut puta homo quam humanitas, vidensque ipsam in multis existere ei sic ad sua singularia inclinatae intentionem universalitatis attribuit quam sibi non inclinatae attribuere non valebat... (f.8v).. et haec natura sic considerata est illud quod praedicatur de omnibus individuis. Sic igitur patet quod id cui universalitatis intentio attribuitur extra intellectum aliquid in re est incorporeum secundum se, quia cum actu est in singularibus existit ut singulare...cum abstractione vero cuiuslibet singula-

ris consideratum per intellectus abstractionem et comprehensionem universalitatis participantium ipsum universale existit, secundum id vero quod in esse essentiae suae est nec universale nec particulare.

INDEX TERMINORUM

(Numeri quaestionum afferuntur).

abstractum: FP 15, 23, 38. M 15. QU 3.
accidens: FP 36-40. M 41-44.
aggregatum: FP 10, 25.
analogum: FP 20.

cognitio (certa): FP 22. (perfecta): M 2.
combustio: FP 40. M 41.
concretum: FP 15, 23, 38. M 15. QU 3.

denominatio: FP 10, 11, 25.
determinate (vs. indeterminate): FP 10, 11. M 15.
dialectica: M 13.
differentia: FP 18, 28-35.

esse essentiae (vs. existentiae): QU 3.
forma (substantialis): FP 29-30. (-ae multiplicatio): FP 12.
genus: FP 9-13, 17-18, 20, 23, 32-33. M 14-16.

importare: FP 10.
indeterminate v. determinate.
individuum: FP 8, 11, 13, 21-22, 26, 27 (principium individuationis).
intentio: FP 2, 5, 6, 28, 36. M 41.
intentio secunda: M 41. QU 2.

magis et minus: FP 30.
metaphysicus: FP 2. M 13.
modus essendi: QU 3.
modus sciendi: FP 1. M 11.
modus significandi: FP 26, 34.
'mortale': FP 35, 40. M 41.

praedicabile (vs. praedicatum): FP 8.
praedicatio: FP 25. (per se vs. per accidens): FP 18, 24.
praedicatum (materia/forma): FP 25.
proprium: FP 36-37.
proprietas: M 15.

scientia (de particularibus): FP 5, 22.
signatio (materiae): FP 27.
significatum formale/materiale: FP 10.
species: FP 10-12, 14-19, 28, 32. M 15-16.
subiectum (scientiae): FP 1-3. M 11. (vs. praedicatum): FP 25.
suppositum: M 14. (vs. significatum): FP 34.
syllogismus: FP 3. M 11.

universale (in actu/in potentia): FP 4-5. M 15.
verbum: FP 25.

AUTHORS QUOTED IN THE MANUSCRIPTS

Alexander Aphrodisias: FP 29. M 30.	Avicenna: FP 5. M 28.
Aristoteles: passim.	Boethius: FP 4. QU 1.
Auctor VI Principiorum: QU 1.	Plato: FP 5. M 9, 10.
Averroes: FP 4, 29. M 30.	Porphyrius: passim.

PRELIMINARY CONCLUSIONS ON AUTHORSHIP

It seems reasonable to accept the attribution of the FP-commentary to Petrus de Alvernia. Unfortunately, a comparison of this text with the questions on the Metaphysics of Petrus de Alvernia which contain several questions on similar matters ⁷⁾ proved inconclusive.

I have found no cogent reason to attribute the Madrid commentary or the Quaestiones de universalibus to any specific author, but they can hardly have the same author as the FP-commentary.

POSTSCRIPT

Professor Giuseppina Canizzo, Rome, has been so kind as to check the Ms. Vat.Pal.lat. 1007 for me. The text contained on ff. 5vb-10vb is identical with the Madrid questions on Porphyry, described above. (Explicit of the Vatican Ms.:...ideo ipsum distinguit sic, alia autem non. Et sic patet ad quaesita. Expliciunt quaestiones super libro Porphyrii). In his description of the Vatican Ms. (Logica Modernorum II,1 pp. 50-51) L.M.de Rijk tentatively attributes our text to Hervaeus Brito († 1276). The question can not be solved without a closer scrutiny of Hervaeus' literal commentary on Porphyry (Mss.: Vat.Pal.lat. 1007 f.1-5; Oxford, Merton College 296 f.1-7).

---

7. Cp. A.Zimmermann: Verzeichnis ungedruckter Kommentare zur Metaphysik und Physik des Aristoteles, I (Leiden-Köln 1971) pp. 80-88, especially I,10; II, 21-24; 29; III, 10-11; IV,2; V,18; VII,25; VIII, 1;